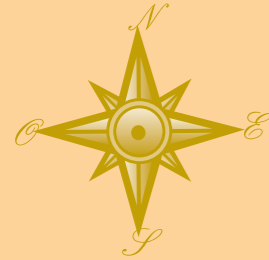

Presència humana

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

VILA FRANCA ELS PORTS

ACADEMIA
VALENCIANA
DE LA LLINGÜA

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnolingüístics

RECURS I TEXT
Ferran Arasa i Gil

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Vilafranca, 115

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vilafranca

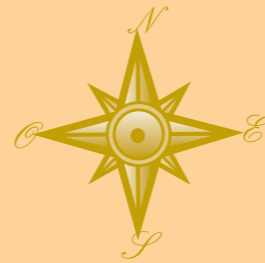
ISBN: 978-84-482-4813-0

Depòsit legal:

Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

Elements físics

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Riu
- Rambla, barranc
- Carretera
- Muntanya
- Pic, roca
- Tallat
- Cova
- Font
- Pou
- Toll, clotxa, bassa
- Port de muntanya
- Restes arqueològiques
- SERRA**
- Pla, estret

Altres llocs d'interés

Camp de tir	Peiró de la Trinitat
Càmping	Peiró de Sant Cristòfol
Caseta del Forestal	Peiró de Sant Isidre
Creu de Felip	Peiró de Sant Pere
Creu Grossa	Peiró del Portell dels Montllats
Ermита del Llosar	Pi del Comunet
la Creu	Pi Motxo
la Creu (Carretera de Castelló)	Repetidor
la Trabina	Santa Bàrbera

VILAFRANCA

El municipi de Vilafranca afronta per l'oest amb les poblacions aragoneses de l'Anglesola i Mosquerola (Terol); els municipis valencians veïns són: Portell de Morella, Castellfort, Ares del Maestrat, Benassal i Vistabella del Maestrat. El terme municipal té una superfície de 93,80 km², és majoritàriament muntanyós i està situat entre les conques fluvials de l'Ebre (la rambla de les Truites) i del Millars (el riu de Montlleó). La població està situada a 1.130 metres sobre el nivell del mar, però les altures màxima i mínima del municipi són, respectivament, 1.654 metres en el tossal dels Montllats i 740 metres en el riu de Montlleó.

El poblament humà està documentat en el terme municipal des de la prehistòria. Les restes trobades palesen una ocupació continuada, amb una especial importància en l'edat del bronze i en les èpoques ibèrica i andalusina. La població actual va ser fundada l'any 1239, segons la carta de poblament atorgada per Balasc d'Alagó al *rivus de las Truytas*. Des de l'any 1303 va ser aldea dependent de Morella, com la major part dels pobles de la comarca, però el 1691 va aconseguir la independència i va ser declarada vila reial. El topònim *Vilafranca* apareix documentat per primera vegada l'any 1274. Històricament una bona part de la població era disseminada i ocupava un centenar llarg de masies disperses pel terme municipal, però actualment estan tancades en la major part dels casos.

La indústria tèxtil, que en l'actualitat ocupa bona part de la població laboral, té l'origen en l'activitat artesana dels telers que esmenta A. J. Cavanilles el 1795, amb els quals es fabricaven faixes, que es venien principalment a Madrid. Esta activitat, i altres com la fusteria i el tracte de cavalleries, amb les tradicionals de l'agricultura de secà i la ramaderia, expliquen la puixança de la població a principis del segle XX. Al voltant de l'any 1923 Vilafranca comptava amb una vintena de fàbriques tèxtils, cosa que va donar a l'expansió urbana de la població un marcat caràcter industrial. Tres d'estes empreses tenien el 1936 més de 100 treballadors. El màxim creixement demogràfic se situa l'any 1950, quan la població arriba als 3.673 habitants. El tancament d'importantes empreses i el trasllat d'altres a Castelló va fer que des del 1970 la població experimentara un constant degoteig migratori fins als 2.518 habitants censats actualment. A hores d'ara l'activitat tèxtil manté la seua importància, encara que concentrada en una sola empresa, que compta amb més de 700 treballadors, al voltant de la qual gira la vida econòmica de la població.

Mas de Ramon
Mas de Rams de Baix
Mas de Rams de Dalt
Mas de Riello
Mas de Roures
Mas de Sogué
Mas de Tejero
Mas de Tena
Mas de Teodor Fustera
Mas de Tetuan
Mas de Tosca de Dalt
Mas de Tosca de Baix
Mas del Cabossero
Mas del Carro
Mas del Cerro
Mas del Curro
Mas del Pardal Nugat
Mas del Pinar
Mas del Possuelo
Mas del Roín

Mas del Vent
Mas del Ventero
Mas dels Ametlers
Mas dels Carrils
Mas dels Cingles
Mas Nou
Mas Nou (la Mola)
Mas Roig
Maset del Barranc
Maset del Canto
Molí d'en Rius
Molí Escuder
Molí Pitarch
Torre Barreda
Torre Figuera
Torre Fonso
Torre Leandra
Torre Nova
Venta de Leon (o del Covanero)
Vilafranca

Partides i paratges

el Bovalar
el Bovalar de Coder
els Campellos
els Rasos
la Covatina
la Fos

la Vall
la Vega
la Voltassa
les Deveses
les Mallades
Racó del Calbo

Vies de comunicació

Assagador de Sant Pere
Camí de Benassal
Camí de l'Estrella
Camí de la Creu de Felip
Camí de Sant Pere
Camí de Vistabella
Camí del Bovalar
Camí dels Montllats

Camí Real
Carretera de Benassal
Carretera de Castellfort
Carretera de Castelló
Carretera de l'Anglesola
Carretera de la Pobla de Sant Miquel
Carretera de Mosquerola
Carretera de Portell

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Caseta de la Joia (o de Borriol)	Mas de Berga
Caseta del Cobrador	Mas de Blai
Casetes de Fustera	Mas de Cabestany
Corral d'Àlvar	Mas de Càndid
Corral de la Mola	Mas de Catalina (o de la Basseta Roja)
Corral de la Serra	Mas de Coder
Corral de la Vinya	Mas de Colau
Corral de Letxe	Mas de Colom
Corral de Nabar	Mas de Corbó
Corral del Bovalar	Mas de Corbó (Barranc de les Covatelles)
Corral del Mas de Coder	Mas de Coret
Corral del Peraire	Mas de Cuquello
Corral dels Flares	Mas de Faio
el Cantal Foradat	Mas de Gràcia
el Corralet	Mas de Gracieta
el Llosar	Mas de Guixo
els Montllats	Mas de Joaquim
Hostal de la Llàstima	Mas de l'Antolino
la Canyonada	Mas de la Blaia
la Canyonadeta	Mas de la Carrasca
la Caspa	Mas de la Curra
la Clotada	Mas de la Font de la Mola
la Cotxera de Teler	Mas de la Llesca
la Ferranda	Mas de la Maça
la Molineta	Mas de la Marina
la Parreta	Mas de la Pelegera
la Pobla de Sant Miquel	Mas de la Punta
la Teuleria de Baix	Mas de la Rambla
la Teuleria de Dalt	Mas de les Covetes
la Vall	Mas de les Ranes
la Voltassa	Mas de Llobet
les Covatelles	Mas de Montserrat
Mas d'Altaba	Mas de Patiràs
Mas d'Anton	Mas de Pau
Mas d'Asnar	Mas de Peregrí
Mas d'Escolano	Mas de Pitarch
Mas de Baix	

RELACIÓ DE TOPÒNIMS

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Avenc de Metelo	la Punta
Avenc del Picaio	la Vall
Cantal Foradat	la Voltassa
Cova de la Gotera	Lloma del Mas de Riello
Cova de la Moneda	Palomita
Cova del Gelat	Penya Barreda
Cova dels Maquis	Pla del Mossorro
Coves del Forcall	Pla dels Ullals
el Bovalar	Portell dels Montllats
el Cabeço	Roca del Pam
el Picaio	Roca dels Xotos
el Salt de la Vaca	Roca d'en Llorenç
el Salt del Cavall	Roca Roja
el Trinquet	Serra Brusca
els Castells	Serra Negra
els Estrets	Tossal d'en Ramos
els Planassos	Tossal de Coder
els Racons	Tossal del Turc
la Ferranda	Tossal dels Montllats
la Mola	Tossalet del Pou de la Vila
la Mola (Mola del Vilar)	

Hidrografia natural

Barranc de la Cova de la Palla	Barranc de les Teixeres
Barranc de la Creu	Barranc de Santa Maria
Barranc de la Figuera	Barranc del Gargotxo
Barranc de la Font d'Horta	Barranc del Garro
Barranc de la Fontanella	Barranc del Mas d'Asnar
Barranc de la Fos	Barranc del Mas de Berga
Barranc de la Parreta	Barranc del Mas de Montserrat
Barranc de les Carabasses	Barranc del Mas de Roures
Barranc de les Covatelles	Barranc del Mas de Tosca
Barranc de les Coves del Forcall	Barranc del Molí Pitarch
Barranc de les Covetes	Barranc dels Flares (o d'en Llorenç)

Barranc Vellós
el Cocó
el Riu
els Ullals

Pou de la Llàmia
Rambla de les Truites
Riu de Montlleó

Hidrografia artificial

Bassa de la Serra
Basetta Roja
Bassis de Colom
el Bassiolet
el Possuelo
el Povico
els Abeuradors
els Llavadors
Font d'Hort
Font d'Horta
Font de Cantacucos
Font de Corbó
Font de Jeroni
Font de la Ballestera
Font de la Cotxera
Font de la Ferranda
Font de la Formiga
Font de la Mola
Font de la Torre Barreda
Font de la Torre Leandra
Font de la Vall
Font de les Carboneres
Font de Sant Miquel
Font del Bassot
Font del Buitre
Font del Cantal Pardo
Font del Castell
Font del Cerrito
Font del Gargotxo
Font del Ginebre

Font del Mas d'Altaba
Font del Mas de Colau
Font del Mas de Gràcia
Font del Mas de Tosca
Font del Mas del Cerro
Font del Molí Pitarch
Font del Pi
Font del Pi (la Vall)
Font del Pinaret
Font del Regatxol
Font del Riu
Font del Salze
Font del Tossal
Font del Trabuc
Font dels Cingles
Font dels Ferrers
Font Nova
Font Seca
Font Voltada
Fonts del Llosar
la Canaleta
la Canaleta (Mas de Roures)
la Fontanella
la Fontanella (Mas de Faio)
la Gotera
Pou de la Mina
Pou de la Vila
Pou de Roures
Povet de Garro
Povet de Lopes